

Lysakervassdragets Venner

FØÐNYTT – 10

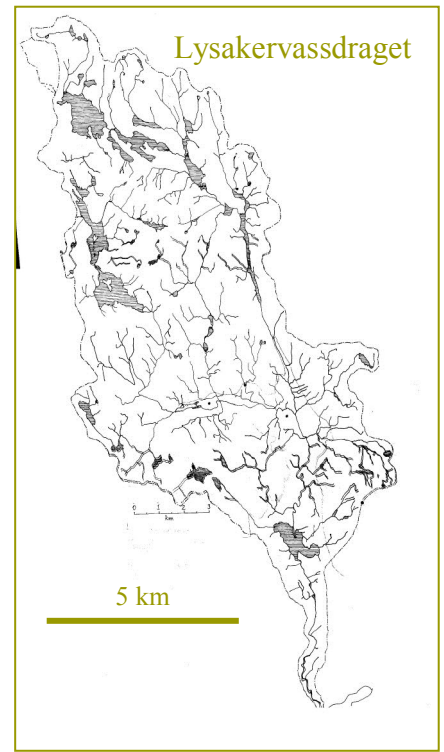
Med vår 10. utgave fiffer vi opp nyhetsbladet

FØÐNYTTs nye formatet vil lesere snart kjenne igjen på våre internettsider. Det har tatt en stund, fordi det er mye å lære for en som er mer glad i innhold enn i form. Forbedringspotensial heter det på *business* og det tar vi fatt på, bare tiden strekker til.

Det som har tatt mye tid både før og etter sommeren, er planarbeidet for vassdraget som Friluftsetaten er ansvarlig for. Det har vært spennende å delta i arbeidet og se hvordan Kommunen fungerer, særlig med prosjektansvarlige som legger seg i selen for å få til et bedre tilbud til alle som vil være langs Lysakerelva. Les mer om dette på neste siden.

Andre saker i dette nummeret:

Snødeponiet i Styggedalen	Møteplasser langs Lysakerelva
Anlegg for Friluftsliv	Jarfylling
Bekkeåpninger	Nedbørssommeren
Tor Holtan-Hartwig 80 år	Lilleakerveien 4
Årsmøte 2008	Tryvann skisenter a.s.
Vårt emblem	Elveforum i Bærum
Infoskilter på Bærumsiden	Kontingent

Styggedalen, den lille parkeringsplassen med en hoppbakke like nord for Bogstad Gård, er foreslått av Oslos samferdselsetat som et kjempestort snødeponi. Lysakervassdragets Venner ble bedt om å delta på en høring på rådhuset på vegne av Aksjonen Grønne Lunger. Margrethe Geelmuydens samling av foreninger kjemper for å redde lokale grønne flekker fra barnehageutbygging, ambassader og idrettshaller. I forkant stakk vi innom Biofokus sitt kontor – medlemmer vil huske daglig leder Terje Blindheim fra vårt årsmøte – fordi Styggedalen drenerer rett ut i våtmarka ved nordenden av Bogstadvannet.

Med et kart over forekomster av 11 forskjellige rødlistete plante- og insektarter i våtmarka, kom vi på høringen hvor etaten la frem sin utredning av 9 forskjellige lokaliseringer for deponier og vurdering av Styggedalen som den beste. BU lederen fra Vestre Aker, Ellen Horn Galtung mente dalen fortjener sitt navn og kunne godt brukes som deponi – inntil LvVs opplysninger fra Biofokus ble lagt frem. Da mente Horn Galtung plutselig at tiltak for å beskytte Bogsadvannet måtte selvfølgelig være med. Men etatens budsjetterte 1,7 millioner kroner er alt for beskjedne til de rørene som er nødvendig for å lede bort det saltholdige smeltevannet. Våre brev til etaten om å få utlevert data om saltgehalten er aldri besvart.

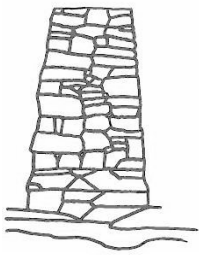
Det har vært helt stille rundt snødeponier siden mai.

SLIK KONTAKTER DU OSS:

Lysakervassdragets Venner
Kvernveien 24A
NO-0383 Oslo
Norway

VERV ET MEDLEM

Telefon: (leder) 22 52 32 74
Telefon: (kasserer) 22 50
E-post: post@lvv.no

Torg og møteplasser

Plan- og bygningsetaten (PBE) ba tidligere i år om hjelp med å finne lokale steder hvor folk møtes, og steder som vil være egnet som gode møteplasser. I bymessig områder er det torg som man regner som viktigst i denne sammenhengen. Langs Lysakerelva er det torget ved mølledammen på Lysaker, Lysejordet i sin helhet og Grini badeplassen er ansett som etablerte møtesteder, mens blant annet er sletta ved elva nedenfor Gravidalsveien hvor naboer tidligere har lagt ut bord og benker, nominert som nye plasser.

Anlegg for friluftsliv

Oslo PBEs kartlegging kom nesten samtidig som et skriv fra Oslos Friluftsetat (FRI) som ba om forslag til nye anlegg for friluftsliv. *LvV* sendte inn fem forslag: Nye turveier nord og sør for Jarfyllingen, et toalett på Lysejordet, rehabilitering av turveier mellom Lysejordet og Melumøra, ovennevnte sletta ved Gravidalsveien og opparbeiding av ny tursti fra Bogstadvannet til Zinoberbru som bringer Sørkedalsveien over Sørkedalselva. I septembermåneden ble disse forslag viderebehandlet i nyopprettete samarbeidsutvalg for friluftsliv (FSU) i bydelene. I Ullern ble våre forslag rangert som nummer to etter kyststien fra Bygdøy til Sollerudstranda.

Konkurransen mellom etatene er aldri langt fra overflaten.

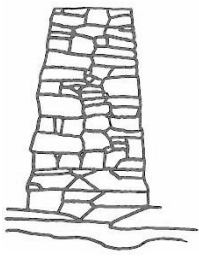
Jarfyllingen

Det er mye spenning rundt en løsning for turgåere som vil følge Lysakerelva fra Jar eller Øraker til Voll eller Lysejordet. Utbyggingen av Kolsåsbanen til ”metrostandard” d.v.s. gule strømskinner istedenfor ledninger blir ferdig så langt som Åsjordet til sommeren 2008. Neste etappen går frem til Bekkestua med bl.a., graving av en kulvert for at blåtrikken kan passere under T-banen ved holdeplassen *Øraker* og stasjonen *Lysakerelven*. Allerede i desember i fjor påpekte *LvV* overfor Samferdselsetaten at dette blir en utmerket anledning til å rette opp vanskene med å følge turvei A1 forbi Jarfyllingen.

Vårt konkrete forslag var for en lang tunnel langs Oslo siden av elva. I mai fant en ingeniør i Bærum kommune frem arbeidstegningene fra 1921. De viser at elvekløften var virkelig smal og at vårt forslag ville innebære mye sprengning. Da Karoline Bredland i Friluftsetaten, lederen på vannbruksplanarbeidet ble klar over situasjon, ble det handling. Friluftsetatens direktør Anne Smedsrud skrev til Sporveien og ba om et samarbeid. Dessverre så ikke Sporveien det som sin oppgave å hjelpe turgåere, men FRI engasjerte ingeniørselskapet COWI til å utrede mulighetene. Fem aktuelle alternativer er vurdert: ei fotbru, kulverter under T-baneskinnene og en utvidelse av elvetunnelen, alle med kostnader i 10-millioners-klassen. Etatens vurdering forventes i januar-februar. Kartene kan sendes ved forespørsel.

Bekkeåpning

Bekkeåpning reverserer 1900-tallets tilbøyelighet til å gjemme bekker i rør. 9. september gikk John Tibballs sammen med Erik Heibo fra Friluftsetaten og Terje Wold fra Vann- og avløpsetaten i Oslo, Siv Kjeldsen, vannansvarlig, og Kamilla ..... fra Natur og idrettsforvaltning i Bærum for å undersøke en rekke sidebekker til Lysakerelva som har potensial for åpning. På Oslosiden har Lysejordet og Bogstad badeplass nedgravde bekker som kan bringes opp i dagen. En annen bekk som rant ned langs Lysejordet skole og kommer i dag opp igjen nede ved Turveien A1 er også aktuell. Det går faktisk en bekk i rør langs Grini-veien nedenfor Ekraveien. På Bærumsiden finnes det en bekk som Fossum sagbruk nedgravde for å utvide sitt tømmerlager, høyst aktuell for åpning når bruket nedlegges.

Nedbørssommeren

Tidlig på Sankt Hansaften begynte det å regne kraftig. Regnet fortsatte i nesten 30 timer og da var det falt nesten 90 millimeter på Lysejordet. Et bredt nedbørsområde hadde feiet inn sørfra og dekket hele Lysakervassdraget innen én time. Mindre enn ei uke senere kom det ytterlig 50 millimeter denne gangen på noen få timer. Og innen 3 uker var det kommet 60 mm til. Innen midten av august hadde det falt 370 millimeter, halve årsgjennomsnittet på Blindern. De store nedbørsepisodene med kraftig avrenning gjorde skade til turstier og langs avløpsrørene. Jordkollaps rundt kumløkker ble oppdaget flere steder, men Vann- og avløps-etaten var raskt på pletten med reparasjoner etter at skadene ble rapportert. Et viktig sted som det ble ordnet opp i, ligger nedenfor Lysehagen 73. Den gamle rideveien var blitt vas-ket vekk av vannet som sto ut fra et overløp og var ordnet etter befaringsturen 9. september.

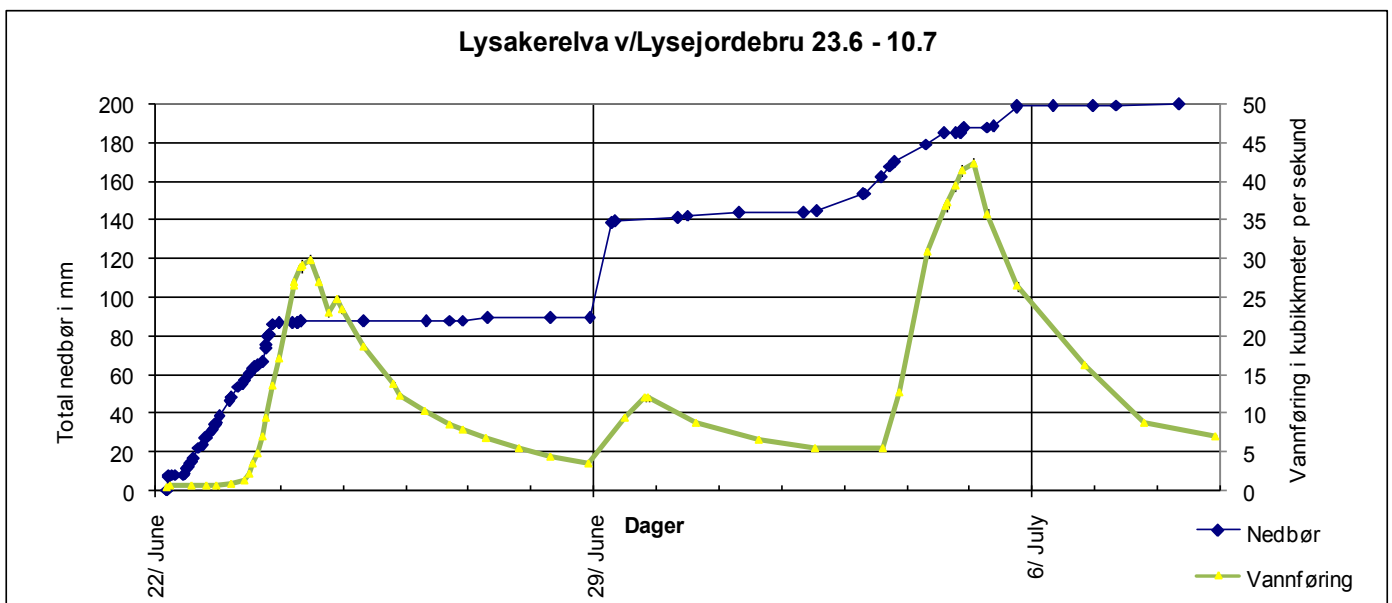
Slike utslipp fra både Oslo og Bærum ligger bak de heller dårlige bakteriemålingene på Sol-lerudstrand nylig utgitt i Vannetatens rapport fra sommeren 2007. Vi må bare gjenta at etter nedbør, er det aldri tilrådelig å bade i Lysakerelva nedenfor Grinidammen. Etter store meng-der regn, burde man holde seg vekk i minst en uke. Ett stort bidrag til forurensningen kom-mer fra et stort rør som tømmer ut overvann nedenfor Nordjordet, på Eiksmarka.

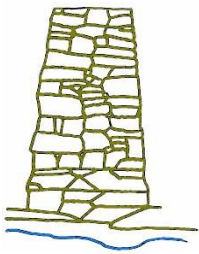
Vannføringen i vassdraget

Disse episoder ga en ypperlig sjanse til å se hvordan vassdraget fungerer. Det som kjenne-tegner de mange små vassdragene som drenerer mot fjordene på Østlandet er en høy tetthet av små bekker som renner fort ned fra lavadekte skog- og myrområder. I disse vassdragene mettes bakken temmelig fort, myrene og tjernene renner over og bekkene renner stritt innen kort tid. Hovedelvene som Langlielva eller Heggeligelva stiger over noen få timer. Jo lenger det regner, jo høyere stiger vannstand etter hvert som vannet samles fra småbekkene. Det som skiller vårt vassdraget er at disse elvene og bekkene samler seg i Sørkedalen og fyller Bogstadvannet før vannet renner ut i Lysakerelva. Dette tar tid fordi Sørkedalselva faller bare 5 meter over de 6 kilometer langs vannstrengen fra Åmot til Bogstad.

Så snart regnet slutter avtar vannføringen. Man kan beskrive dette ved å si at vannmengden halverer seg for hver 40. timer. Vannstanden synker mye langsommere, d.v.s at det tar ca. fem døgn før vanndybden synker ned til det halve, litt avhengig av elvens profil.

Ved Skt Hans var det anledning å følge med både nedbøren og vannstanden. Mange turer ned til elva ved Lysejordefotbrua og enda flere ut til regnmåleren resulterte i disse kurvene.

Lysakervassdragets Venner

FØDNYTT – 10

Tor Holtan-Hartwig 80 år

Lederen i Oslo Elveforum rundet 80 år 10. november. Tor, en tidligere bystyre- og formannskapsmedlem for Kristelig Folkeparti og statsekretær og byråsjef i Kirke og Undervisningsdept, har stått sentralt i oppbyggingen av Miljøparken Ljanselva. Oslo Elveforum ble stiftet 23. februar 2000 for å samle kreftene som før hadde arbeidet for hver sitt vassdrag i byen. Østensjøvannets Venner og grupper for elleve vassdrag som renner gjennom byen eller langs byens grenser med nabokommuner nå deler erfaringer gjennom OE.

LvV ga jubilaranten et eksemplar av et 1:25 000 kart fra 1938 over Tors hjemmeområde, det siste sort-hvite kartet over byens topografi.

Lilleakerveien 4

Mustad Eiendom har kjøpt det lange mursteinsbygget som tidligere hørte til Lysaker Kjemisk Fabrikk. Nylig har en varsel om planarbeid for omregulering blitt kunngjort. I tidligere reguleringsaker har Mustads forslag om å bygge tett inn på elva gått igjennom uten en stemme som effektivt talte vassdragets sak. *LvV* har påpekt den grunnleggende beskyttelsen som Lysakerelva har som vernet vassdraget, og viser til behovet for en turveitrasé gjennom eiendom. Vi har oppfordret arkitekt Ramberg å holde 30 meters avstand fra elva i sine planer.

Årsmøte 2008

Styret holder på med arrangementer for årsmøtet neste år. Et ønske om å finne et annet lokale viser seg vanskelig å innfri p.g.a. mangel på egnete møtesteder.

Tryvann skisenter a.s.

Jo dypere vi og Naturvernforbundet Oslo Vest (NOV) graver i forholdet mellom investorene bak Tryvann Vinterparken og Oslo kommunes Kultur- og idrettsetat (KIE), jo flere skjulte kontakter blir avdekket. Tryvann baserer seg på en intensjonsavtale som ble inngått med det gamle Skogvesenet i 1995. Det finnes medarbeidere i KIE som presser på for ekspansjon av Vinterparken og de brukte en del kommunale ressurser for å fremme en søknad om en stor økning i vannuttak fra Sørkedalselva til å lage kunstsnø. Søknaden ble levert under sommerferien og kunngjort tidlig i august. *LvV* reagerte umiddelbart med en uttalelse som påpekte at vannet er ikke bare KIEs til å fordele, og at snøproduksjon koster godt over 1 kilowatt-timer per 100 liter vann omgjort til snø. NOV og *LvV* har fullt opp saken i

Vårt emblem

Hvis du kjenner igjen tegningen, har du svømt i Lysakerelva ved Holtesag. Den er en ganske nøyaktig avtegning fra et bilde av tørrmurstøtten tatt fra Bærumsiden av elva. På denne måten viser den til hvordan Lysakerelva skal binde heller enn skille sine bredder. I *LvV* er vårt mål å få til en helhetlig forvaltning av vassdraget. Den holder på å vokse frem gjennom flere prosjekter og med tid kan bli et administrativ faktum.

Elveforum i Bærum

Bærum kommune er dominert av et stortvassdrag. Sandviksvassdraget strekker seg fra innen et par hundre meter av Lysakerelva og langt opp mot Sollihøgda. Elveforum i Bærum er tilsvarende dominert av Sandvikssaker og *LvV* har påpekt dette i sin uttalelse om Bærum kommunes miljøplan for 2008 og fremover. Vi har derfor funnet det hensiktsmessig å arbeide med Bærum gjennom andre kanaler, bl.a. ved å få etatene i Oslo og Bærum til arbeide sammen om så mange saker som mulig.

Infoskilter på Bærumsiden

Jar Vel tok initiativet til å få informasjonsskilter satt ut i april i fjor. Den opprinnelige planen var å oppgradere Lysaker Rotarys skilter fra 1988, men det ble mindre historieskilter på seks steder mellom Fåbro og Ullern mølledam. Skiltene ble satt opp i mai i år og er skrevet av Tor Øi som også fant fram til bildestoffet. Det foreligger tekster og et bildeutvalg for skilter på Oslosiden, men vi venter på en avgjørelse om stilen som skal brukes til skilter i ”ytre by”.

Kontingent

Med dette brevet er det lagt ved et innbetalings-skjema for kontingenten til *LvV*. Det er faktisk 15 måneder siden sist så vi håper at denne lille utgiften blir ansett som en julepresang til ditt lokalmiljø.

Akersposten og i Bydelsutvalget i Vestre Aker. At Friluftsetaten har kommet til samme konklusjonen (Aften 28.11) ang. faren for vassdraget er viktig fordi etaten besitter enorm kompetanse innen naturforvaltning. NVE's vurdering omfatter bare vannbruket, ikke andre naturskader eller det enorme strømforbruket med kunstsnøproduksjon.